

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG

NGUYỄN THỊ ĐÔNG

LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BÁO CÁO
TÀI CHÍNH TẠI CÔNG TY TNHH KIỂM TOÁN
VÀ TƯ VẤN THUẾ ATAX

Chuyên ngành: KẾ TOÁN

Mã số: 60.34.30

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN TRỊ KINH DOANH

Đà Nẵng - Năm 2013

**Công trình được hoàn thành tại
ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG**

Người hướng dẫn khoa học :**TS. ĐOÀN NGỌC PHI ANH**

Phản biện 1: TS. ĐOÀN THỊ NGỌC TRAI

Phản biện 2: PGS. TS. ĐẶNG VĂN THANH

Luận văn đã được bảo vệ tại Hội đồng chấm Luận văn tốt nghiệp Thạc sĩ Quản trị kinh doanh họp tại Đại học Đà Nẵng vào ngày 23 tháng 12 năm 2013.

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Trung tâm Thông tin - Học liệu, Đại học Đà Nẵng

Thư viện trường Đại học Kinh tế, Đại học Đà Nẵng

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Lập kế hoạch kiểm toán có vai trò quan trọng, chi phối tới chất lượng và hiệu quả chung của toàn bộ cuộc kiểm toán. Lập kế hoạch kiểm toán không chỉ xuất phát từ yêu cầu chính của cuộc kiểm toán nhằm chuẩn bị những điều kiện cơ bản trong công tác kiểm toán, cho cuộc kiểm toán mà còn là nguyên tắc cơ bản trong công tác kiểm toán đã được quy định thành chuẩn mực và đòi hỏi các kiểm toán viên phải tuân theo đầy đủ nhằm đảm bảo tiến hành công tác kiểm toán có hiệu quả và chất lượng. Chính từ sự chi phối mạnh mẽ của kế hoạch kiểm toán tới chất lượng và hiệu quả cuộc kiểm toán, và thực tế công tác lập kế hoạch kiểm toán tại ATAX, kết hợp với quá trình học tập nghiên cứu, tác giả chọn đề tài cho Luận văn Thạc sĩ kinh tế của mình là “ *Lập Kế hoạch kiểm toán Báo cáo tài chính tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX*” làm đề tài tốt nghiệp của mình.

2. Mục tiêu nghiên cứu

Mục tiêu nghiên cứu của đề tài là tìm hiểu công tác Lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX được áp dụng trong thực tế tại khách hàng, từ đó đề xuất những giải pháp hoàn thiện dựa trên cơ sở tổng hợp, hệ thống hóa lý luận và thực tiễn Lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại ATAX.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu: Đề tài tập trung nghiên cứu lý luận về lập kế hoạch kiểm toán trong kiểm toán Báo cáo tài chính và thực tiễn Lập kế hoạch kiểm toán báo cáo tài chính tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX

Phạm vi nghiên cứu: Đề tài nghiên cứu tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX.

4. Phương pháp nghiên cứu

Đề tài được thực hiện dựa trên những luận điểm khoa học của chủ nghĩa duy vật biện chứng để nghiên cứu các vấn đề lý luận cũng như thực tiễn một cách logic, khoa học. Đồng thời đề tài vận dụng các phương pháp cụ thể khác trong quá trình nghiên cứu như: Phương pháp nghiên cứu tài liệu, phỏng vấn, so sánh, phân tích, tổng hợp... để phân tích, đánh giá thực tiễn công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX, từ đó đưa ra các đề xuất nhằm hoàn thiện công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC.

5. B ó cục đề tài

Ngoài các phần Mở đầu và Kết luận, Luận văn gồm có 3 chương:

Chương 1: Lý luận chung về lập kế hoạch kiểm toán BCTC.

Chương 2: Lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX.

Chương 3: Một số giải pháp nhằm hoàn thiện công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX.

6. Tổng quan tài liệu nghiên cứu

“Chương trình kiểm toán mẫu” thuộc dự án Tăng cường năng lực Hội kiểm toán viên hành nghề Việt Nam do Hội kiểm toán viên hành nghề Việt Nam (VACPA) thực hiện với sự tài trợ của Ngân hàng thế giới (WB): Phương pháp luận kiểm toán của Chương trình kiểm toán mẫu này là phương pháp kiểm toán dựa trên rủi ro. Theo

đó việc xác định, đánh giá và thiết kế các thủ tục để xử lý rủi ro được thực hiện trong suốt quá trình kiểm toán.

“*Audit approach Manual 2004*” là tài liệu được Deloitte Touch Tomasu xuất bản năm 2004 có ảnh hưởng đến việc lập kế hoạch kiểm toán. Nội dung của tài liệu là hướng dẫn phương pháp kiểm toán BCTC dựa trên rủi ro, với sự tập trung chính vào sự hiểu biết về kinh doanh của từng khách hàng và xác định các rủi ro liên quan với khách hàng, hợp đồng kiểm toán và tổng thể báo cáo tài chính.

Nghiên cứu khác của Ngô Thị Kim Anh (2011) với đề tài “Đánh giá hệ thống KSNB DN trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại Công ty Kiểm toán và Kế toán AAC” đã tìm hiểu công tác đánh giá hệ thống KSNB DN trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại Công ty Kiểm toán và Kế toán AAC được áp dụng trong thực tế tại khách hàng, từ đó đề xuất những giải pháp hoàn thiện dựa trên cơ sở tổng hợp, hệ thống hóa lý luận và thực tiễn đánh giá hệ thống KSNB DN trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại AAC.

Nghiên cứu của Trần Thị Thanh Tiếng (2012) với đề tài “Nghiên cứu phương pháp xác định phạm vi của thử nghiệm cơ bản từ kết quả đánh giá rủi ro kiểm soát trong kiểm toán báo cáo tài chính doanh nghiệp tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn Thuế - ATAX” thông qua việc tìm hiểu, thu thập, tổng hợp, phân tích thông tin từ thực tiễn tại Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX, phát hiện những hạn chế trong công tác xác định phạm vi thử nghiệm cơ bản từ kết quả đánh giá rủi ro kiểm soát. Trên cơ sở tổng hợp, hệ thống hóa lý luận, đề tài đã đưa ra phương thức đánh giá rủi ro kiểm

soát nhằm khắc phục hạn chế trong việc thực hiện các thử nghiệm kiểm soát tại ATAX.

Một nghiên cứu khác của Phạm Thị Kiều Chinh (2011) với đề tài “Hoàn thiện công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại Công ty TNHH Deloitte Việt Nam” đã hệ thống hóa lý luận và phân tích thực trạng lập kế hoạch kiểm toán do công ty Deloitte Việt Nam-chi nhánh Thành phố Hồ Chí Minh thực hiện, từ đó đưa ra các phương hướng và giải pháp nhằm hoàn thiện công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại công ty Deloitte Việt Nam

CHƯƠNG 1

LÝ LUẬN CHUNG VỀ LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BCTC

1.1. KHÁI QUÁT VỀ LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BÁO CÁO TÀI CHÍNH

1.1.1. Khái niệm về lập kế hoạch kiểm toán

Theo chuẩn mực kiểm toán Quốc tế ISA 300, “lập kế hoạch có nghĩa là việc phát triển một chiến lược tổng thể và một phương pháp tiếp cận với chi tiết tính chất thời gian dự tính và nội dung của một cuộc kiểm toán. Mục tiêu của việc lập kế hoạch là để có thể thực hiện cuộc kiểm toán một cách có hiệu quả và theo đúng thời gian dự kiến”.

1.1.2. Khái quát về quy trình kiểm toán và vị trí của khâu lập kế hoạch trong quy trình kiểm toán

Để đảm bảo tính hiệu quả, tính kinh tế và tính hiệu lực của từng cuộc kiểm toán cũng như để thu thập bằng chứng kiểm toán đầy đủ và có giá trị làm căn cứ cho kết luận của kiểm toán viên về tính trung thực và hợp lý của số liệu trên báo cáo tài chính, cuộc kiểm toán thường được tiến hành theo quy trình gồm ba giai đoạn như sau: Lập kế hoạch và thiết kế các phương pháp kiểm toán, thực hiện kế hoạch kiểm toán, hoàn thành cuộc kiểm toán và công bố báo cáo kiểm toán. Trong đó, lập kế hoạch và thiết kế phương pháp kiểm toán là bước công việc đầu tiên của tổ chức công tác kiểm toán nhằm tạo ra tất cả tiền đề và điều kiện cụ thể trước khi thực hành kiểm toán.

1.2. NỘI DUNG LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BÁO CÁO TÀI CHÍNH

1.2.1. Chuẩn bị kiểm toán

a. Đánh giá khả năng chấp nhận kiểm toán

Hệ thống kiểm soát chất lượng yêu cầu kiểm toán viên và công ty kiểm toán xây dựng hệ thống chính sách và thủ tục để quyết định chấp nhận khách hàng mới hoặc tiếp tục khách hàng cũ. Các chính sách, thủ tục đó phải đảm bảo rằng khả năng chấp nhận khách hàng có ban quản lý thiếu liêm chính ở mức thấp nhất. Để đưa ra quyết định chấp nhận hay duy trì một khách hàng thì KTV phải xem xét tính độc lập, khả năng phục vụ tốt khách hàng và tính liêm chính của ban quản trị doanh nghiệp.

b. Nhận diện lý do kiểm toán của công ty khách hàng

Thực chất của việc nhận diện các lý do kiểm toán của công ty khách hàng là việc xác định người sử dụng báo cáo tài chính và mục đích sử dụng báo cáo của họ. Để biết được điều đó, kiểm toán viên có thể phỏng vấn trực tiếp Ban giám đốc khách hàng (đối với khách hàng mới) hoặc dựa vào kinh nghiệm của cuộc kiểm toán đã được thực hiện trước đó (đối với khách hàng cũ). Và trong suốt quá trình thực hiện kiểm toán sau này, kiểm toán viên sẽ thu thập thêm thông tin để hiểu biết thêm về lý do kiểm toán của công ty khách hàng.

c. Lựa chọn đội ngũ nhân viên kiểm toán

Kiểm toán viên là những người trực tiếp thực hiện các công việc của mỗi cuộc kiểm toán, do vậy chất lượng đội ngũ nhân viên sẽ quyết định chất lượng mỗi cuộc kiểm toán. Vì vậy, quá trình kiểm toán phải được thực hiện bởi một hoặc nhiều người đã được đào tạo đầy đủ thành thạo như một kiểm toán viên.

d. Hợp đồng kiểm toán

Khi đã quyết định chấp nhận kiểm toán cho khách hàng và xem xét các vấn đề trên, bước cuối cùng trong giai đoạn chuẩn bị kiểm toán mà công ty kiểm toán phải đạt được là một hợp đồng kiểm toán. Đây là sự thỏa thuận chính thức giữa công ty kiểm toán và khách hàng về việc thực hiện kiểm toán và các dịch vụ liên quan khác.

1.2.2. Lập kế hoạch kiểm toán tổng thể

a. Thu thập thông tin cơ sở

Trong giai đoạn này, kiểm toán viên phải thu thập hiểu biết về ngành nghề, công việc kinh doanh của khách hàng, tìm hiểu về hệ thống kế toán, kiểm soát nội bộ và các bên liên quan để đánh giá rủi ro và lên kế hoạch kiểm toán

b. Thu thập thông tin về các nghĩa vụ pháp lý của khách hàng

Việc thu thập các thông tin về nghĩa vụ pháp lý của khách hàng giúp cho kiểm toán viên nắm bắt được các quy trình mang tính pháp lý có ảnh hưởng đến các mặt hoạt động kinh doanh như: Giấy phép thành lập và điều lệ công ty; Các BCTC, báo cáo kiểm toán, thanh tra hay kiểm tra của năm hiện hành hay trong vài năm trước; Biên bản các cuộc họp cổ đông, Hội đồng quản trị và Ban giám đốc; Các hợp đồng và cam kết quan trọng

c. Thực hiện thủ tục phân tích

Sau khi đã thu thập được các thông tin cơ sở và thông tin về nghĩa vụ pháp lý của khách hàng, kiểm toán viên tiến hành thực hiện các thủ tục phân tích đối với các thông tin đã thu thập để hỗ trợ cho việc lập kế hoạch về bản chất, thời gian và nội dung các thủ tục kiểm toán sẽ được sử dụng để thu thập bằng chứng kiểm toán.

d. Đánh giá tính trọng yếu và rủi ro

Trong giai đoạn lập kế hoạch, kiểm toán viên phải đánh giá mức độ trọng yếu để ước tính mức độ sai sót của BCTC có thể chấp nhận được, xác định phạm vi của cuộc kiểm toán và đánh giá ảnh hưởng của các sai sót lên báo cáo tài chính để từ đó xác định bản chất, thời gian và phạm vi các khảo sát (thử nghiệm) kiểm toán. Ở đây, kiểm toán viên cần đánh giá mức trọng yếu cho toàn bộ báo cáo tài chính và phân bổ mức đánh giá đó cho từng khoản mục trên BCTC:

Trên cơ sở mức trọng yếu được xác định cho toàn bộ BCTC và phân bổ cho từng khoản mục, kiểm toán viên cần đánh giá khả năng xảy ra sai sót trọng yếu ở mức độ toàn bộ báo cáo tài chính cũng như đối với từng khoản mục để phục vụ cho việc thiết kế các thủ tục kiểm toán và xây dựng chương trình cho từng khoản mục.

e. Nghiên cứu hệ thống kiểm soát nội bộ và đánh giá rủi ro kiểm soát

Theo Chuẩn mực Kiểm toán Việt Nam số 400 – Đánh giá rủi ro và kiểm soát nội bộ: “Kiểm toán viên phải có đủ hiểu biết về hệ thống kế toán và kiểm soát nội bộ của khách hàng để lên kế hoạch kiểm toán và xây dựng cách tiếp cận kiểm toán có hiệu quả”. Các yếu tố cần xem xét về hệ thống kiểm soát nội bộ bao gồm: Môi trường kiểm soát, hệ thống kế toán, các thủ tục kiểm soát, kiểm toán nội bộ.

1.2.3. Thiết kế chương trình kiểm toán

a. Chương trình kiểm toán

Theo chuẩn mực kiểm toán Việt Nam số 300, chương trình kiểm toán là toàn bộ những chỉ dẫn cho kiểm toán viên và trợ lý kiểm toán tham gia vào công việc kiểm toán và là phương tiện ghi

chép theo dõi, kiểm tra tình hình thực hiện kiểm toán. Chương trình kiểm toán chỉ dẫn mục tiêu kiểm toán từng phần hành, nội dung, lịch trình và phạm vi của các thủ tục kiểm toán cụ thể và thời gian ước tính cần thiết cho từng phần hành.

b. Quy trình thiết kế chương trình kiểm toán

Chương trình kiểm toán của hầu hết các cuộc kiểm toán được thiết kế thành 3 phần: Trắc nghiệm công việc, trắc nghiệm phân tích và trắc nghiệm trực tiếp các số dư. Việc thiết kế các loại hình trắc nghiệm kiểm toán trên đều gồm bốn nội dung: Xác định thủ tục kiểm toán, quy mô mẫu chọn, khoản mục được chọn và thời gian thực hiện.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 1

Lập kế hoạch kiểm toán là giai đoạn đầu tiên của cuộc kiểm toán có vai trò quan trọng chi phối tới chất lượng và hiệu quả chung của toàn bộ cuộc kiểm toán. Trong chương này, tác giả đã đề cập đến cơ sở lý luận chung về lập kế hoạch kiểm toán BCTC và vị trí của giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán trong qui trình kiểm toán BCTC. Đồng thời, chương 1 đã hệ thống hóa, trình bày và phân tích nội dung chi tiết các bước trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán BCTC theo qui định của các chuẩn mực kiểm toán đã ban hành.

CHƯƠNG 2

LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BCTC TẠI CÔNG TY TNHH KIỂM TOÁN VÀ TƯ VẤN THUẾ ATAX

2.1. KHÁI QUÁT VỀ CÔNG TY TNHH KIỂM TOÁN VÀ TƯ VẤN THUẾ ATAX

2.1.1. Quá trình hình thành và phát triển

2.1.2. Cơ cấu tổ chức của Công ty

2.1.3. Khái quát về quy trình kiểm toán BCTC của ATAX

a. Cơ sở xây dựng quy trình kiểm toán BCTC của ATAX

b. Phương pháp tiếp cận kiểm toán chung và các nguyên tắc cơ bản khác

c. Các nội dung cơ bản trong quy trình kiểm toán BCTC của ATAX

Quy trình kiểm toán BCTC tại ATAX chia thành 03 giai đoạn: Lập kế hoạch kiểm toán; thực hiện kiểm toán; Tổng hợp, kết luận và lập Báo cáo kiểm toán

2.2. LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BCTC TẠI CÔNG TY TNHH KIỂM TOÁN VÀ TƯ VẤN THUẾ ATAX

2.2.1. Giai đoạn chuẩn bị trước kiểm toán

Công tác chuẩn bị trước kiểm toán được Công ty thực hiện qua ba khâu chính là gửi thư giới thiệu tới khách hàng, xem xét chấp nhận khách hàng và đánh giá rủi ro hợp đồng, hợp đồng kiểm toán và nhóm kiểm toán.

2.2.2. Lập kế hoạch kiểm toán tổng thể

Sau khi ký xong hợp đồng kiểm toán, Công ty tiến hành bắt tay vào lập kế hoạch kiểm toán tổng thể. Công việc này được thực hiện bởi các kiểm toán viên có chuyên môn vững và kinh nghiệm

thực tiễn cao, đã quản lý nhiều cuộc kiểm toán. Cụ thể các công việc lập kế hoạch kiểm toán tổng thể của ATAX như sau:

a. Tìm hiểu khách hàng và môi trường hoạt động

ATAX thu thập hiểu biết về khách hàng và môi trường hoạt động để xác và hiểu các sự kiện, giao dịch và thông lệ kinh doanh của khách hàng có ảnh hưởng trọng yếu đến BCTC, qua đó giúp xác định với rủi ro sai sót trọng yếu do gian lận hoặc nhầm lẫn.

b. Tìm hiểu chính sách kế toán và chu trình kinh doanh quan trọng

Mục tiêu là xác định và hiểu được phương pháp kế toán áp dụng cho các giao dịch và sự kiện liên quan đến chu trình kinh doanh quan trọng; đánh giá về mặt thiết kế và thực hiện đối với các thủ tục kiểm soát chính của chu trình kinh doanh này; quyết định xem liệu có thực hiện kiểm tra hệ thống kiểm soát nội bộ; thiết kế các thủ tục kiểm tra cơ bản phù hợp và có hiệu quả. Hiện tại ATAX đã thực hiện các công việc trên cho 5 chu trình kinh doanh chính: Chu trình bán hàng, phải thu, thu tiền; Chu trình mua hàng, phải trả, chi tiền; Chu trình hàng tồn kho, giá thành, giá vốn; Chu trình tiền lương và trích theo lương; Chu trình TSCĐ và XDCB.

c. Phân tích sơ bộ BCTC

ATAX phân tích sơ bộ BCTC để phát hiện ra sự tồn tại của các giao dịch, sự kiện, hệ số tài chính và xu hướng bất thường; giúp xác định vùng có rủi ro sai sót trọng yếu. ATAX đã thực hiện phân tích BCTC bằng cách:

-Phân tích biến động cho bảng cân đối kế toán và báo cáo kết quả kinh doanh năm nay với năm trước kể cả về số tuyệt đối và

tương đối cho các khoản mục chủ yếu là các khoản mục có số dư lớn, biến động lớn hoặc chỉ tiêu nhạy cảm ,

- Phân tích hệ số và đánh giá vùng khả năng xảy ra sai sót trọng yếu.

d. Đánh giá chung về hệ thống KSNB và rủi ro gian lận

ATAX thực hiện công việc này với mục tiêu là đánh giá chung về hệ thống KSNB của khách hàng có kiểm soát hiệu quả và xử lý thông tin tài chính tin cậy và xác định các rủi ro sai sót trọng yếu do gian lận. Đánh giá hệ thống KSNB của khách hàng trong giai đoạn lập kế hoạch, KTV bằng cách phỏng vấn, quan sát và kiểm tra thực tế các yếu tố của 03 thành phần gồm Môi trường kiểm soát, Quy trình đánh giá rủi ro, Giám sát các hoạt động kiểm soát

e. Xác định mức trọng yếu

- Xác định mức trọng yếu tổng thể: Dựa vào đặc điểm của khách hàng cũng như kinh nghiệm mà KTV sẽ chọn 1 trong 4 chỉ tiêu để xác lập mức trọng yếu cho toàn bộ BCTC như sau:

+ 2% tổng tài sản ngắn hạn hoặc nguồn vốn chủ sở hữu

+ Từ 5% đến 10% lợi nhuận sau thuế TNDN

+ Từ 0,5% đến 3% doanh thu tùy thuộc vào quy mô của đối tượng.

- Xác định mức trọng yếu thực hiện: Tùy thuộc vào xét đoán chuyên môn của KTV đối với từng khách hàng, mức trọng yếu thực hiện được xác định từ khoảng 50% - 75% so với mức trọng yếu tổng thể đã được xác định ở trên.

- Xác định ngưỡng sai sót có thể bỏ qua: Tùy theo từng khách hàng và xét đoán của mình, KTV có thể xác định ngưỡng sai sót có thể bỏ qua ở mức tối đa bằng 4% của mức trọng yếu thực hiện.

f. Tổng hợp kế hoạch kiểm toán

Sau khi hoàn thành các nội dung trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán BCTC ở trên, trưởng nhóm kiểm toán và chủ nhiệm kiểm toán sẽ tổng hợp các nội dung chính từ các GLV A110, A120, A310, A510, A400, A600 và A710 của các phần trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán.

2.2.3. Thiết kế chương trình kiểm toán

a. Xác định phương pháp kiểm toán

Sau khi lập kế hoạch kiểm toán tổng thể, trên cơ sở mức trọng yếu đã xác lập, tìm hiểu và đánh giá hệ thống kiểm soát nội bộ của khách hàng, kiểm toán viên sẽ phán đoán rủi ro chi tiết có khả năng xảy ra, cũng như các tài khoản và sai sót tiềm tàng của tài khoản có thể bị ảnh hưởng bởi rủi ro chi tiết này. Tiếp theo, KTV xác định phương pháp kiểm toán cho từng khoản mục nhằm đạt được độ tin cậy hợp lý. Phương pháp kiểm toán tại ATAX có thể tóm lược như trình bày trong Bảng 2.1.

b. Xác định thủ tục kiểm tra chi tiết

Để hỗ trợ cho kiểm toán viên trong việc thực hiện kiểm toán chi tiết, đối với mỗi tài khoản trên báo cáo tài chính, ATAX đã đưa các chương trình kiểm toán chi tiết mẫu của Hội VACPA vào làm chương trình kiểm tra chi tiết chuẩn trong đó bao gồm các thủ tục kiểm tra chi tiết cơ bản nhất thường sử dụng để kiểm tra các sai sót tiềm tàng của tài khoản đó. Kiểm toán viên phải cân nhắc lựa chọn các thủ tục kiểm toán đã có sẵn trong chương trình kiểm toán chi tiết chuẩn đồng thời sửa đổi các thủ tục kiểm toán đã có hoặc tự thiết kế bổ sung thêm các thủ tục kiểm toán.

Bảng 2.1 Tóm lược phương pháp kiểm toán tại ATAX

	Rủi ro chi tiết phát hiện được		Rủi ro chi tiết không phát hiện được	
	Tin tưởng vào hệ thống KSNB	Không tin tưởng vào hệ thống KSNB	Tin tưởng vào hệ thống KSNB	Không tin tưởng vào hệ thống KSNB
Phương pháp kiểm toán	Kiểm tra các bước kiểm soát nhằm giảm bớt rủi ro chi tiết phát hiện được, kiểm tra chi tiết ở mức độ cơ bản	Kiểm tra chi tiết ở mức độ tập trung	Kiểm tra các bước kiểm soát nhằm xác định các sai sót tiềm tàng tương ứng, kiểm tra chi tiết ở mức độ đại diện	Kiểm tra chi tiết ở mức độ trung bình

2.3. NHẬN XÉT VỀ CÔNG TÁC LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BCTC TẠI CÔNG TY THHH KIỂM TOÁN VÀ TƯ VẤN THUẾ ATAX

2.3.1. Những kết quả đạt được trong lập kế hoạch kiểm toán BCTC

- Một cách tổng quát, công tác lập kế hoạch kiểm toán của Công ty ATAX đã thực hiện đầy đủ theo chương trình kiểm toán mẫu của VACPA. Kế hoạch kiểm toán được lập dựa trên sự hiểu biết về hoạt động của đơn vị khách hàng và đưa ra được những định

hướng cơ bản cho cuộc kiểm toán giúp ATAX tiến hành cuộc kiểm toán một cách thuận lợi, hạn chế rủi ro.

- Việc thu thập thông tin ở ATAX được thực hiện rất linh động bằng nhiều cách như KTV tự tìm hiểu, trao đổi với KTV tiền nhiệm, phỏng vấn khách hàng, nghiên cứu hồ sơ tài liệu giúp tìm hiểu một cách toàn diện, thông tin đầy đủ để thực hiện kiểm toán hiệu quả.

- Kết quả các bước công việc trong quá trình lập kế hoạch được thể hiện trong giấy tờ làm việc dưới hai dạng là trần thuật và bảng việc lựa chọn các câu trả lời “Có”, “Không” trên bảng câu hỏi. Chính sự đa dạng này giúp KTV linh hoạt hơn trong việc tìm hiểu thông tin vì nếu chỉ có dạng câu hỏi đóng sẽ gây hạn chế cho những vấn đề phức tạp cần tìm hiểu, và không bao hàm hết những thông tin mà KTV thu thập được.

- Công tác lưu trữ hồ sơ sổ sách ở ATAX rất khoa học và hợp lý.

2.3.2. Những hạn chế tồn tại trong lập kế hoạch kiểm toán BCTC

- Công ty áp dụng chương trình kiểm toán mẫu do VACPA cung cấp trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán BCTC như nhau cho tất cả các hợp đồng kiểm toán BCTC mà chưa cụ thể cho từng qui mô, từng ngành hoạt động của khách hàng. Công ty cũng chưa có chương trình hướng dẫn, đào tạo chi tiết về thực hiện công việc của từng phần trong lập kế hoạch kiểm toán BCTC cho các KTV và trợ lý KTV. Điều này làm cho các KTV và trợ lý KTV lúng túng, mất nhiều thời gian và cảm thấy áp lực rất lớn khi thực hiện các công việc trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán. Từ đó dễ dẫn đến việc

thực hiện cho đầy đủ thủ tục với chất lượng kém hoặc có thể cung cấp thông tin sai lệch làm cho kết quả kiểm toán còn nhiều rủi ro.

- Chưa phân cấp bậc cho các KTV và trợ lý KTV theo kinh nghiệm, năng lực từng người gây khó khăn cho trưởng phòng trong việc phân công công việc cụ thể cho các KTV, trợ lý KTV phù hợp với kinh nghiệm và năng lực của từng người, dễ dẫn đến người được phân công sẽ không đủ kinh nghiệm và năng lực hoàn thành công việc.

- Công ty cũng chưa xây dựng qui trình soát xét chất lượng cho giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán BCTC. Dễ dẫn đến kế hoạch kiểm toán sẽ không đạt chất lượng, vì thế không trợ giúp nhiều cho giai đoạn thực hiện hợp đồng kiểm toán

2.3.3. Nguyên nhân của những hạn chế

- Chưa nhận thức đúng tầm quan trọng của lập kế hoạch kiểm toán BCTC

- Chất lượng của KTV

- Mức phí kiểm toán chưa thật hợp lý

KẾT LUẬN CHƯƠNG 2

Trong chương 2, luận văn đã giới thiệu tổng quan về quá trình hình thành, phát triển, đặc điểm hoạt động, tổ chức bộ máy quản lý và công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC của Công ty TNHH Kiểm toán và Tư vấn thuế ATAX. Những hiểu biết nhất định về quy định của Công ty cũng như việc khảo sát thực trạng hồ sơ kiểm toán BCTC của các DN đã giúp cho việc nghiên cứu công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại ATAX được thuận tiện hơn.

CHƯƠNG 3

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM HOÀN THIỆN CÔNG TÁC LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BCTC TẠI CÔNG TY TNHH KIỂM TOÁN VÀ TƯ VẤN THUẾ ATAX.

3.1. SỰ CẦN THIẾT VÀ PHƯƠNG HƯỚNG HOÀN THIỆN CÔNG TÁC LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BCTC TẠI CÔNG TY TNHH KIỂM TOÁN VÀ TƯ VẤN THUẾ ATAX

3.1.1. Sự cần thiết hoàn thiện công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC

3.1.2. Phương hướng hoàn thiện công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC

Lập kế hoạch kiểm toán BCTC có vị trí rất quan trọng trong kiểm toán BCTC của các công ty kiểm toán nói chung và tại Công ty ATAX nói riêng. Chính vì vậy, lập kế hoạch kiểm toán cần phải được hoàn thiện nhằm xây dựng được chương trình kiểm toán hợp lý với phạm vi phù hợp, giảm được rủi ro trong kinh doanh, tiết kiệm chi phí và duy trì danh tiếng cho Công ty ATAX. Tuy nhiên, việc hoàn thiện cần được thực hiện trên những nguyên tắc và phương hướng chung như sau:

- Phải hướng tới yêu cầu hội nhập về dịch vụ với các nước trong khu vực và trên thế giới.

- Các giải pháp hoàn thiện công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC phải tính đến đặc điểm riêng của Công ty ATAX, phải xem xét đến tính khả thi của các giải pháp, trình độ nhân viên và nâng cao chất lượng theo hướng tiết kiệm thời gian, chi phí và nhân lực.

3.2. MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM HOÀN THIỆN CÔNG TÁC LẬP KẾ HOẠCH KIỂM TOÁN BCTC TẠI CÔNG TY TNHH KIỂM TOÁN VÀ TƯ VẤN THUẾ ATAX

3.2.1. Các giải pháp hoàn thiện trong giai đoạn chuẩn bị kiểm toán

a. Hoàn thiện về việc chấp nhận khách hàng và đánh giá rủi ro hợp đồng

ATAX chưa xây dựng hệ thống chính sách cho quyết định của Công ty về việc có chấp nhận khách hàng mới hoặc tiếp tục khách hàng cũ. Đồng thời các thủ tục đánh giá rủi ro hợp đồng chỉ dừng ở các thủ tục chung, chưa đưa ra những điểm xem xét cụ thể giúp KTV nhận biết các yếu tố có thể dẫn đến rủi ro hợp đồng cho từng thủ tục được đề cập trong mẫu GLV A110, A120. Mặt khác, ATAX cũng chưa đưa ra các tiêu chí cần nhận biết khi đánh giá rủi ro hợp đồng kiểm toán cho các mức thấp, trung bình hoặc cao từ kết quả thực hiện các thủ tục về đánh giá rủi ro hợp đồng kiểm toán. Hiện tại các KTV ATAX đánh giá các mức độ rủi ro hợp đồng dựa trên các xét đoán và kinh nghiệm cá nhân.

Để khắc phục những khiếm khuyết này, tác giả đã nghiên cứu hướng dẫn phương pháp kiểm toán của Công ty kiểm toán Deloitte, đồng thời với việc xem xét điều kiện thực tế tại ATAX, đề xuất các giải pháp sau:

(1) Đề xuất hệ thống các chính sách chấp nhận khách hàng và đánh giá rủi ro hợp đồng

(2) Đề xuất các bảng câu hỏi phục vụ cho việc đánh giá rủi ro hợp đồng kiểm toán đối với các thủ tục chung như sau

(3) Đề xuất phương pháp xác định các mức độ rủi ro hợp đồng kiểm toán (thấp, trung bình, cao) từ kết quả thực hiện các thủ tục đánh giá rủi ro hợp đồng

b. Hoàn thiện về lựa chọn KTV và trợ lý KTV cho nhóm kiểm toán

Lựa chọn KTV và trợ lý KTV là công việc rất quan trọng trong giai đoạn chuẩn bị kiểm toán. KTV và trợ lý KTV là những người trực tiếp thực hiện các công việc của mỗi cuộc kiểm toán, do vậy chất lượng đội ngũ KTV và trợ lý KTV sẽ quyết định đến chất lượng của mỗi cuộc kiểm toán. Hơn nữa, lựa chọn KTV và trợ lý KTV phù hợp với qui mô và tính phức tạp của từng hợp đồng kiểm toán không những đảm bảo chất lượng, tiến độ thực hiện mà còn tiết kiệm chi phí. Để thực hiện được việc này, Công ty kiểm toán cần phải phân chia cấp bậc và qui định nhiệm vụ của từng cấp bậc cho các KTV và trợ lý KTV, điều mà tại ATAX chưa thực hiện được. vì vậy tác giả đề xuất phân cấp nhân viên và yêu cầu các công việc thực hiện đối với từng cấp bậc như sau:

(1) Phân cấp bậc nhân viên

Quy định cấp bậc nhân viên tương ứng với trình độ chuyên môn, chất lượng công tác cũng như thời gian thâm niên công tác của họ tại ATAX được trình bày tại Phụ lục 16

(2) Yêu cầu công việc ở từng cấp bậc nhân viên:

Tương ứng với các cấp bậc tại Phụ lục 16 là các nhiệm vụ từng cấp bậc có thể đảm nhiệm trong từng hợp đồng kiểm toán, cụ thể được trình bày ở Phụ lục 17

Từ phân cấp cấp bậc nhân viên và yêu cầu nhiệm vụ của từng cấp nhân viên như trình bày ở Phụ lục 16 và Phụ lục 17, Công ty có

thể dễ dàng chọn nhóm kiểm toán phù hợp cho từng hợp đồng kiểm toán.

3.2.2. Các giải pháp hoàn thiện trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán tổng thể

a. Hoàn thiện việc tìm hiểu khách hàng và môi trường hoạt động

Thực tế ATAX thực hiện công việc này mới dừng lại ở mức độ thu thập các thông tin theo mẫu có sẵn của chương trình kiểm toán mẫu của VACPA, mà chưa hướng đến mục đích xác định rủi ro có sai sót trọng yếu do gian lận hoặc nhầm lẫn từ những hiểu biết đó và đưa ra các biện pháp ứng phó rủi ro thích hợp. Các khiếm khuyết này xuất phát từ việc Công ty chưa định hướng được mục tiêu cụ thể của công việc hiểu biết về kinh doanh và môi trường hoạt động và chưa có hướng dẫn phương pháp thu thập thông tin và thực hiện các nội dung trong việc hiểu biết về kinh doanh và môi trường hoạt động. Để khắc phục các tồn tại này, qua nghiên cứu hướng dẫn phương pháp kiểm toán của Deloitte và tình hình thực tế tại ATAX tác giả đề xuất các giải pháp sau:

(1) Đề xuất các mục tiêu của việc tìm hiểu khách hàng và môi trường hoạt động.

(2) Đề xuất Phương pháp thu thập thông tin trong tìm hiểu về kinh doanh và môi trường hoạt động

(3) Đề xuất cách thực hiện các nội dung về tìm hiểu khách hàng và môi trường hoạt động, gồm:

* Cách thực hiện nội dung Hiểu biết về môi trường hoạt động và các yếu tố bên ngoài ảnh hưởng đến doanh nghiệp

* Cách thực hiện nội dung Hiểu biết các yếu tố nội bộ ảnh hưởng đến doanh nghiệp

b. Hoàn thiện về phân tích sơ bộ BCTC

Công ty ATAX có qui định và thực hiện thủ tục phân tích trong đánh giá rủi ro và tìm hiểu hoạt động kinh doanh của khách hàng ở giai đoạn lập kế hoạch, tuy nhiên ATAX chưa vận dụng hết các chỉ tiêu và phương pháp phân tích mà tác giả thấy chúng rất hữu ích trong đánh giá rủi ro và tìm hiểu về hoạt động kinh doanh của khách hàng, đó là:

(1) So sánh các chỉ tiêu của khách hàng với với các chỉ tiêu trung bình ngành hoặc các doanh nghiệp có cùng qui mô trong ngành, qua đó đánh giá tình hình hoạt động, tình hình tài chính của doanh nghiệp và có thể thấy được các bất thường để khoanh vùng rủi ro cần tập trung cho thử nghiệm cơ bản;

(2) Phân tích cân bằng tài chính thông qua các chỉ tiêu vốn lưu động ròng (VLĐR), nhu cầu vốn lưu động ròng (NC VLĐR), ngân quỹ ròng (NQR).

(3) Phân tích khả năng phá sản của doanh nghiệp thông qua hệ số Khả năng thanh toán lãi vay.

(4) Phân tích khả năng tạo ra tiền và chi trả thực tế

c. Hoàn thiện về xác định mức trọng yếu

Trong giai đoạn lập kế hoạch, ATAX có xác định mức trọng yếu (như trình bày tại mục 2.2.2). Tuy nhiên Công ty mới chỉ xác định mức trọng yếu đối với tổng thể BCTC, mà chưa phân bổ mức trọng yếu cho các khoản mục hay số dư tài khoản. Đồng thời, khi chọn cơ sở ước lượng (tổng tài sản, vốn chủ sở hữu, doanh thu hay lợi nhuận sau thuế) và tỉ lệ trong khoảng tỉ lệ đã qui định trước đối với mỗi cơ sở ước lượng để xác định mức trọng yếu tổng thể BCTC, KTV ATAX đã chọn theo xét đoán và kinh nghiệm cá nhân KTV mà Công ty chưa đưa ra được cách lựa chọn thống nhất trong toàn công

ty. Để khắc phục các nhược điểm này, tác giả đề xuất các giải pháp sau:

(1) Đề xuất cách chọn cơ sở ước lượng để xác định mức trọng yếu tổng thể BCTC.

Theo cách này, KTV dựa trên loại hình, đặc điểm của khách hàng và những đánh giá đánh giá của KTV về khách hàng để lựa chọn cơ sở ước lượng, chi tiết được trình bày tại Bảng 3.8

(2) Đề xuất cách chọn tỉ lệ để xác định mức trọng yếu tổng thể BCTC

(3) Đề xuất phương pháp phân bổ mức trọng yếu tổng thể cho các khoản mục

3.2.3. Các giải pháp hoàn thiện trong giai đoạn thiết kế chương trình kiểm toán

Đánh giá rủi ro sai phạm ở cấp độ số dư tài khoản và cơ sở dẫn liệu là bước công việc làm cơ sở rất quan trọng trong xác định phương pháp kiểm toán cho từng khoản mục nhằm đạt được độ tin cậy hợp lý và việc thiết kế các thủ tục kiểm toán cơ bản nhằm xác định xem rủi ro đó có thực sự tồn tại hay không. Tuy nhiên, trong giai đoạn thiết kế chương trình kiểm toán, ATAX đã bỏ qua bước đánh giá rủi ro sai phạm ở cấp độ số dư tài khoản và cơ sở dẫn liệu. Dựa trên nghiên cứu tài liệu hướng dẫn phương pháp kiểm toán của Công ty kiểm toán Deloitte và tình hình thực tế tại ATAX, tác giả đề nghị đưa công việc đánh giá rủi ro ở cấp độ số dư tài khoản và cơ sở dẫn liệu vào giai đoạn thiết kế chương trình kiểm toán, đồng thời đề xuất phương pháp thực hiện công việc này dưới đây.

a. Xem xét các rủi ro cụ thể được xác định trong thời gian lập kế hoạch:

- Khi xác định mức trọng yếu

- Khi đánh giá rủi ro hợp đồng
- Khi thực hiện các công việc lập kế hoạch khác:

b. Đánh giá rủi ro ở cấp độ số dư tài khoản và cơ sở dẫn liệu

c. Xác định các rủi ro cụ thể được phát hiện

3.2.4. Đề xuất qui trình kiểm soát chất lượng trong giai đoạn lập kế hoạch kiểm toán BCTC

Kiểm toán là một nghề mới xuất hiện nhưng thị trường kiểm toán đang có sự cạnh tranh và phát triển rất mạnh. Để tồn tại lâu dài và phát triển bền vững, chất lượng kiểm toán phải thật tốt, mang đến cho khách hàng những giá trị thực sự. Để nâng cao chất lượng kiểm toán, mỗi cuộc kiểm toán cần được kiểm soát chất lượng chặt chẽ, nhất là đối với các hợp đồng kiểm toán lớn hoặc có rủi ro cao. Do đó, tác giả đề xuất qui trình kiểm soát chất lượng, được mô tả tại sơ đồ 3.1.

KẾT LUẬN CHƯƠNG 3

Trong Chương này, Tác giả đã đưa ra được lý do cần phải hoàn thiện công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại Công ty ATAX xuất phát từ nhu cầu của việc hội nhập quốc tế cũng như chiến lược phát triển của ATAX. Đồng thời, chương 3 cũng đưa ra phương hướng hoàn thiện lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại ATAX.

Trên cơ sở phương hướng đó, Tác giả đã đề xuất các giải pháp cụ thể liên quan đến việc chấp nhận khách hàng và đánh giá rủi ro hợp đồng; lựa chọn nhóm kiểm toán; tìm hiểu khách hàng và môi trường hoạt động, các chỉ tiêu trong phân tích; xác định mức trọng yếu; thiết kế chương trình kiểm toán và đề xuất qui trình kiểm soát chất lượng trong giai đoạn lập kế hoạch.

KẾT LUẬN

Lập kế hoạch kiểm toán BCTC là giai đoạn đầu tiên và có vai trò rất quan trọng trong một cuộc kiểm toán BCTC, góp phần tiết kiệm chi phí và nâng cao chất lượng cuộc kiểm toán. Đây là giai đoạn quan trọng và chiếm nhiều thời gian, công sức trong qui trình kiểm toán BCTC. Việc lập kế hoạch kiểm toán BCTC một cách hợp lý, khoa học sẽ góp phần làm tăng hiệu quả của cuộc kiểm toán, nâng cao chất lượng cuộc kiểm toán và tạo điều kiện phát triển vững mạnh của các công ty kiểm toán trong môi trường cạnh tranh như hiện nay.

Chính vì lý do đó mà tác giả đã đi sâu nghiên cứu tình hình thực tế về công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC tại ATAX, để từ đó phân tích những nguyên nhân và đưa ra những đề xuất hợp lý nhằm góp phần hoàn thiện quy định về công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC của Công ty. Trên cơ sở vận dụng tổng hợp các phương pháp nghiên cứu, luận văn đã giải quyết được các vấn đề sau đây:

- Luận văn đã nghiên cứu, tổng hợp và hệ thống hóa những vấn đề về lập kế hoạch kiểm toán BCTC.

- Mô tả quy định của ATAX và phản ánh thực trạng về công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC đối với một số khách hàng cụ thể.

- Trên cơ sở đánh giá những tồn tại từ thực tế, Luận văn đưa ra các giải pháp để hoàn thiện quy định về công tác lập kế hoạch kiểm toán BCTC.

Với những giải pháp đã đề xuất, tác giả tin rằng sẽ mang lại hiệu quả cao hơn cho cuộc kiểm toán, góp phần ngày càng nâng cao chất lượng của cuộc kiểm toán.